

نومرو: ۱-۷۸

اداره خانه

ایستانبول، جفال اوغلنده

دائرة اجتہاد

Idjtihad Constantinople

دوردنچی سنه

حریت فکریه یه خادم

پنجشنبه کونلری چیقار اجتماعی، ادبی مجموعه

مدیر مرخص: الرهامی صفا

۲۹ آغستوس ۱۳۲۹

آبونه

سنه ک آلتی آیلق

تورکیا ایچین ۵ غروش ۳۰ غروش

ممالک اجنبیه ایچین ۱۵ فرانق ۸ فرانق

نسخه سی ۵۰ یازده

دوئمش ، طولاشمش . جبنده کی نقد موجودی توکنمش .
لسانی بیلمدیکی ، محله لرنی طانیادی بی بر محشرده ، یرسز ،
یوردسز ، یورغون ، یاراسزاون اوچ یاشنده برچوقله سواقده
قالق نهدیمکدر ؟ بونی تصویراتیلی .

صوکره بشقه بریرده - ماقون جوارنده - فاره لر طرفندن
کیریش برقادین جسدی بولونیور . معاینه ایدیورلر : آچقندن
ئولش . هویتی تحقیق اولونیور : ایکی اوچ کون اول چیلدیرمه سی به
سودیکی برقیزی شومندوفر یولنده برقضا به اوغرایه رق هلاک
اولاسی اوزرینه قادینجیز کندی غائب ایدره ک پریشان برحاله
طاغله دوشمش وبرقاج کونلک آچلق ، یورغونقله بر طرفه
دوشوب قالش . غریبدرکه بودبخت قادینک والده سیله پدری ده
وقتیله اتخاریتمش اولدقلری کی زوجی ده کچن سنه کندی آصق
صورتیه حیاته خاغه چکمشیدی . قیزینک بر قاج کون اول
برلوقو . وتیفک تکر الکلری آلتنده قالماسی اوزرینه تحمل ایدمه مش
چیلدیرمش . یردن کوکه قدر حق وار . فقط بر محله خلقتنه
بیله چوق کوریه جک بونجه مصاشک بر عائلده طویلانماسنک
بادیسی ومسئولی عیبا کیمدر ؟

بنیا

نه دیسون

نه دیسون ! بزم کی هرخصوصده کری قالان بر مملکتده
بیله شو محترم اسمک نفوذ ایتدیکی بر ، اشغال ایتدیکی حافظه
پک آزددر ظن ایدرم . واقعا تلغراف ، تلفون ، اوتوموبیل ،
تنورالکتربری کی تکامل وترقیلری نه دیسونک ذکای اخترا.
عکارانه سنه مدیون اولان فنون و صنایعک شرفبخشا اولدینی
یرلرده الکتریک قرالنی یقیندن طانیان پک چوقدر . حال بوکه
اسکی فونوغرافک شکل حاضری اولان غراموفون آرتق الکجیری
کویلرده بیله نه دیسونک شهرت اختراعکارانه سنی ایتمکده در .
اوزون بوی ، کنیش اوموزلری ، درین ماوی کوزلری
ایله دائما دالغین کوربین بو سچای محترم بوندن ۶۶ سنه اول ،
یعنی افرنجی ۱۱ شباط . ۱۸۵۷ تاریخنده جواهر متفه نک
اوخو حکومتده میلان شهرنده تولد ایشدر . اصلاً فلنکلکی
اولان پدری تری ، جوملکچی ، فدائیچی ، ذخیره چی ، قونلوجی
کی مختلف صنعتلره تأمین معیشت ایشدر . یکرمنچی عصرک
اک ممتاز سهارندن اولانی اوغلنده بوخاصه انتال ایش اوله حق که
دها آتیق اون ایکی یاشنده ایکن باباسی عائله نک نهوین معیشتی
ایچون نه دیسونی قانادا ایله میشغان کولی آرده نده سیر وسفر
ایدن تره نلردن برینه غریبه صایحیسی دیبه یرلیدیرمش .
« توماس آلوا نه دیسون » تره نک براوجندن دیگر اوجنه کیدوب

افرادندن کیمهلر قالمیشدز صانیرم ، بزم طرفلرده صیته لر
انسانی چوق یاشاعاز . محبوس اولماسه یدم بنده بوآنه قدر
یاشامازدم . بورانک هواسنه آلیشدم . شیمدی اوراده
نه پیاجقم بیلم .

— بویه اولدقن صوکره هیچ چیقما ..
— « کیدرمیسک ، یوقسه قالرمیسک ؟ » دیه بکاصورمیورلر که
فقط بوآراهلر بویه کندی کندی نه فصل کیدیور .. عالده
نه بیوک تحول وار ، کیندکجه آلیقلاشیورم ...
— صورما ! سنک بیلمه دیکک ده نلر وار . بالونلر ،
طیاره لر ، تحت البحر طورپیدولر ، سینمه مالر ..
بو صوک کله سوبلندیکی زمان بر سینمه ما اوکنده
بولونیورلردی .

یه ترونک درجه حیرتی کورمک ایچون ارقداشی ایکی یات
آلهرق ایجری کیردیلر . پروغرامده ، شبهه سز ، بر معصومک
محکومتی دیه بردرام اولاجق . پردنک ختسانده لامهلر
یاندینی وقت غاردیان اطرافنده بولنانلره پردده کوریلن خیالک
حقیقی یاننده اولدینی سوبلکدن منع نفس ایدمه ضره . بوسورتله
هرکسده بر نظره شفقت کوزه جکفی ظن ایدر . فقط ایکنجی
پردنک ختسانده ایکی ارقداش اطرافنده بولنانلرک برر برر
برلری دیکشیدیره رک کندیلرندن اوزاقلاشدقلری خیرتله کوررلر .
نهوت ، هرکس ۳۸ سنه قاتل عنوانیه یاشایان بو معصوم
کوزه محکومندن فرار ایدیورلردی . بونی پیه تروده آکلادی .
مسترمانه ارقداشنه باقرق :

— مملکتیمه کینسه م اوراده ده بویه اولاجق .. کل
سن بخینه بریمه کوتور !
دیدی . فقط اولک جزای حربتی عفو ایتک صلاحیتنه
غاردیان دکل ، حتی کندیسنی محکوم ایدن قانون دخی مالک
دکلدی .

دنیا ده نلر اولور . ده نلر آجیقلی حالار وقوعه کایر .
کچن کیجه پارسده ضابطه مأمورلری طولاشیرکن سواقده بیتاب
اوزاعمش برقادین کوررلر . یاننده اون اوچ یاشنده برچوقل وار .
فرانسزجه هیچ بیلمیورلر . بونلرک مرکز سوقنه مجبوریت
حاصل اولور . اوراده برترجمان واسطه سیله دردلی آکلاشیلیر .
آلمانیانک برهم شهرندن ایشلر . شیفاغوده بولنان زوجی
کندیسنه مکتوب یازمش : قادین اولا پارسه کیده جک
اوزاده کی دامادندن مصارف راهیه سنی آلهرق شیفاغویه
کیده جک . اعلا ! فقط زوج یازدینی مکتوبده آدره سنی
یازمیدی اونوتمش . قادینده صوراً صوراً بولورم ظنیله
پارسه کلش . فقط پارسده انسانک آزادینی بولاق شویله
طورسون کندی غائب ایدمه جکفی درحال آکلامش . اوچ کون

کابل، غزته، جیقولانه جیغاره، کبی شیلر صاتار و بوسورتله
جبنده کی برقاج دولاردن عبارت اولان سرمایه سته برقاج بیک
فراق علاوه ایتکه موفق اولور.

بیکلرجه فراق؟! نه اعلا! مملکته کیت اوطور راحت،
راحت به! بوشرقی ویا برآوروپالی اولسه ایدی بویه یاباردی.
لکن برآمریقالی ایچون بویوک ذلدر. نه دیسون عان کندیسنه
برقاج معاون تدارک ایدر، بوسورتله اختلاس وقت ایدرک
پک زیاده سیله سودیکی مطالعاتنه دوام ایتک چاره سنی بولور.
برکون تصادفاً اوچوزجه بر طبع ماکنه سی الهه ایدر.
هان بوندن استفاده یولی آزار. ده اون اوچ یاشنده ایکن
غزته چی اولغه قرار ویرر. کندیسنه هر استاسیونده تلغراف
حوادثی یتشدره جک برآژانس ایله اوپوشور. ذاتاً نه دیسونی
سون استاسیون مدیرلری ده بویک صوده کندیسنه معاوننده
بولور. برقاج کون صکره یولچیلر تلغراف حوادثی دفتر
کاغذینه باصلمش بر اوفاجق غزته ده اوقیورلردی. بوغزته نیک صاحب
امتیاری، مدیر مشولی و سر محرری هب نه دیسون ایدی، غزته بی
صرف تلغراف حوادثی ایچون اوقویان آمریقاییلر بویوک رغبت
کوسترلر. برآز صکره غزته Tge weethly Aerald اسمی
آلتنده جیقیور وینه نه دیسون طرفندن ترتیب، تنظیم، تحریر،
طبع ایدیلور و حتی اونک طرفندن دوشیرلوردی بیه.
دائماً اوقومق، چالشمق و سوبه فکریه سنی یوکسلنک ایچون
قلبنده یر عشق فروزان بنله یین نه دیسون اوآراق و اغوننده برده
لا بورا توار تأسیس ایدر. محتویاتی برقاج شیشه اجزای کیمیوه، اوفاق
تفک ذیل، پیل، تل کبی الکتریکی آلات وادواتندن عبارت بولان
بولابور اتوارده غزته چی کیمیا کر من برکون بر کیمیا تجربیه سی
اثناسنده بولوندینی واغونی قضا را طووشدیرمش. نهایت
کندیسنی ده بوخمدن آتلاشیلردر.

تره یین حیابنه بوسورتله وداغ ایدرک پورت - هورون
Port Huron ده غزته سنی توسیع و Paul Fry استنده مزاحی
برشکله افراغ ایدر، برکون غزته ده موضوع بحث اولانلردن
بری هیچ بر واسطه قانونیه به مراجعه لزوم کورمه دن ۱۴
یاشنده کی سر محرری قولدن طووتوب لیان حوضنه آتار. بو
وقعه نه دیسونک خوشنه کیتنه مش اولاجق که بوقعه اوزربه
غزته ییچک مسلکنده دوامی موافق کورمه به رک تلغراف جیلغه
سلوک ایدر. کیمجه تلغراف خانه ده صباحه قدر بکلمک لازم.
کوندوز ایه وقتی اوقویه فدا ایدرک لا بورا توارینی بیراق
ایشنه کله یور، نه یاپین؟ بوسورتله کیمیه یی کوندوزه قاتهرق
چالیشان نه دیسون اشتغالات یومیه سنک تأثیر تعینا کله تلغراف
یاشنده کندندن کچردی. بونک ایچون دوچار توییش اولنجه
بوکا بر چاره دوشونور و بولور. وظیفه سی شمندوفر استاسیوننده
بولوندینی ایچون تلغراف زمانلری تره نیک هروری زمانلریه تابع
بولیوردی. نه دیسون بونی نظر اعتباره آلاراق آره ده کی

فاصله به کوره تلغراف زمانلری اخبار ایدرک بر الکتریکی
جینفرای یابار. و اوطه سته وضع ایدر. لکن بر کیمجه بر شمندوفر
مصادمه سته سبیت ویرمه سته رمق قایلر. آمری هم کندیسنه
جزا اولق هم ده ایلریده قضایه محل ویرمه مک اوزره. کندینک
بولوندینی ایلک استاسیونه هر یاریم ساعتده معین برکله ایله اخبار
تلغرافیده بولنمائی امر ایدر. آرتق نه دیسون ایچون او بومق
ویا باشقه برشی ایله اشتغالیه ایتک امکانی یوقدی. لکن ذکای
اختراعکارانه سی اونی اوزون مدت بوحالده بر اقدی. نه دیسون
شمدی هر یاریم ساعتده مقن. اولان «آنی» کله سنی کندی
کندینه اخبار ایدرک باشقه برآت اختراع ایدر. عینی زمانده
برتل اوزرنده مخالف استقامتده تلغراف جک بیلیمک چاره سنی ده
بوتاریخنده بولشدی.

نه دیسونک حیات اختراعکارانه سی اصل بو تاریخنده باشلار.
فی الحقیقه ۱۸۷۰ سنه سنده نیویورقه. کلرک بر تلغراف
قومپانیه سته. تلغراف مهندسی صفتیه کچره. بوندن ماعدا
مذکور قومپانیه «عین تل» اوستنده مخالف استقامتده تلغراف
جکیمک «ه» دائر ادیسونک شو اصولی ده سنوی ۶۰۰۰
دولارلق بر واردات تأمین ایتک اوزره صائون آلیر ۱۸۷۹
سنه سنده ده اورانژده (New jersey) (Orange) مشهور
منلوپار (Menlo-Parte) لا بورا تورینی تشکیل ایدنی. ایشته
بولابور اتوارده یورولق بیامین بو مخترع مخترع بر چوق
مهندس لر، کیمیا کر، و فیزیسیه نرله. مخاط اولدینی حالده
متادی کشفیات حیرتخاسیه دکل یالکز عوام تایی اوزمانک
اک متفن ذواتی بیه واله و حیران بر اقلیدی.

اوت بوکون بر احتیاج طبیعی حالی آلان الکتریکی ضایعی
یعنی متشبه الکتریکی لامبه (Lampe à incandessence)
ایله مشغول اولدینی صره ده عالم فن بیه بوکا کولیور، حتی
استهزا بیه ایدیوردی. هله عوام طاقی ایلک لامبه یی
کوردکری زمان بوکا «نه دیسون ییلدیزی» اسمی ویرمشلردی
ذاتاً آرتق نه دیسونک اسمی «منلوپارک سحر بازی» اولشدی.
فقط انسانلری اک زیاده متحیر ایدن غراموفون اولشدر
صره سی کلشکن شو لامبه مسئله سنی تدقیق ایدر. بر
الکتریکی لامبه سنی تشکیل ایدن بوتون مواد و عناصر و
خصوصه کی قوانین نه دیسونک بونکله مشغول اولدینی صره ده
معلوم ایدی. بیلینوردی که: شدتلی بر جریان الکتریکی انچه
معدنی تلرلدن کچرکن اونی حال تشبیه کتیر و بوده بر منبع ضیا
اوله بیلیر. شو شرطله که بوناقلر بوزوله دن یوکسک بر درجه
حرارته مقاوم اوله بیلیملی - نه دیسونک بو تخریاتله مشغول
بولوندینی زمانده حرارتدن اک زیاده منجمل دیه، بیلن پلاتین
واردی. (ما بیدی وان)